

**Kommunal- og distriktsdepartementet
Klima- og miljødepartementet**

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
		20240635	Martin Eggen	06.01.2025

Henvendelse om glassfasader – en omfattende trussel mot ville fugler

BirdLife Norge er en frivillig naturvernorganisasjon representert i hele landet med 14 000 medlemmer. Vi jobber for å ta vare på naturen med fugler med nasjonale og internasjonale miljømål som utgangspunkt.

Denne henvendelsen gjelder glassfasader og kollisjonsfaren de utgjør for fugler. Slike glassfasader tar livet av millioner fugler årlig i Norge. Tallene er usikre, men Ringmerkingssentralen i Stavanger rapporterer om at dette er en hyppigere dødsårsak av ringmerkede spurvefugler enn at de er drept av katt. Ut ifra dette antar man kanskje at det totale antallet er rundt ti millioner årlig. Med andre ord er dette trolig den enkeltfaktoren som tar livet av flest fugler. I Tyskland mener man at cirka 115 millioner fugler dør årlig på grunn av kollisjon med glass. I magasinet Science News ble det i 2014 anslått at mellom 365 og 988 millioner fugler døde i USA årlig på grunn av dette, og de siste årene har man innsett at det reelle tallet ligger i det øvre sjiktet (1 milliard årlig). Dette er et svært betydelig og alvorlig bidrag til naturkrisen.

Kollisjoner er også et problem for dyrevelferd. Mange av fuglene blir skadet, ofte med indre blødninger. Et bredt spekter av fugler rammes, hovedsakelig ulike typer spurvefugler, men også rovfugler, vadere (f.eks. rugde) med mer. Mange av fuglene som blir skadet eller drept er rødlistede arter. Særlig store glassflater og skjermingsvegger av glass er problematiske.

Det finnes rundt tre millioner bygninger i Norge og over halvparten av disse er boligbygninger. Vi opplever ikke at det tas noe særlig mer hensyn til problematikken i dag enn tidligere. Størrelsen og plasseringen av vindusflater er som før. Om noe, øker bruken av glass i bygningsmasse. Direktoratet for byggkvalitet skal bidra til at det bygges sikre, miljøvennlige og tilgjengelige bygninger.¹ BirdLife Norge mener bygninger i Norge utgjør en betydelig negativ påvirkning på naturmangfold og dyrevelferd, og at tematikken krever oppfølging fra det offentlige. Gevinsten vil være stor, og det finnes løsninger.

Bygningstekniske regelverket (TEK17) inneholder ikke bestemmelser som regulerer bruk av glass og andre overflater som utgjør akutt fare for fugler. Vi erkjenner at det er vanskelig å gjøre noe med alle bygninger vi allerede har i dag, men mener det er naturlig og helt nødvendig å stille krav til nybygg. I et lengre perspektiv vil dette føre til store forbedringer.

Om vinduer og andre glassfasader og kollisjonsrisikoen for fugler

Fugler kolliderer med mange ulike menneskeskapte installasjoner, men gjennomskiktig glass er en versting. Fugler har utviklet seg gjennom årtusener uten å måtte tenke på glass, som er en nyere oppfinnelse. De fleste fugler har øynene plassert på siden av hodet, og selv om synsvinkelen er god for de fleste arter, er det vanskeligere å fokusere på området rett frem. Glassoverflaten oppdages som regel for sent, eller ikke i det hele tatt.

¹ <https://www.dibk.no/om-direktoratet-for-byggkvalitet>

Når fuglene beveger seg mellom ulike steder på dagtid følger de ofte ledelinjer i vegetasjonen, som trær og busker. Glass og andre glatte overflater reflekterer gjerne landskapet, slik at fuglene tror de flyr inn i et ufarlig landskap. De ser rett og slett et speilbilde av omgivelsene, enten det er trær eller åpen himmel, og flyr rett inn i dødsfella. Når fugler kan se lys fra et annet vindu i bygningen, mistolker fuglene ofte at de kan fly gjennom og kolliderer med vinduet i stedet.

Fugler opplever ikke glass som en fysisk, solid flate. De tror de kan fly rett igjennom for å komme seg fra et sted til ett annet, eller fordi de ser planter eller andre sitteplasser på andre siden av glasset, f.eks. inne i et hus. Er det plantet spiselige vekster, f.eks. med bær, i nærheten øker det kollisjonsfaren ytterligere.

Løsninger finnes

I motsetning til mennesker kan fugler se UV-lys. Overflater som absorberer UV-lys som fuglene kan se, enten de dekker hele overflaten, eller bare deler av den, selges av stadig flere aktører. Når bruken av glass på bygninger har eksplodert, er det selvsagt fordi mennesker vil ha utsyn til omgivelsene. Med produkter som utnytter forskjellene mellom fugler og mennesker, kan man nå redusere kollisjonsrisikoen samtidig som man beholder de estetiske fordelene med glassoverflater.

Vil Kommunal- og distriktsdepartementet gi Direktoratet for byggkvalitet et oppdrag om å oppdatere TEK17 med mål om å minske risikoen for kollisjoner ved å stille krav på bruk av fuglevennlig glass?

Vi ser frem til svar på denne henvendelsen.

For BirdLife Norge

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

KOPI:

Direktoratet for byggkvalitet

Miljødirektoratet